

Toruń, dnia 28 kwietnia 2021 roku

Prof. dr hab. Maciej Zastempowski
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym
dr Ludmiły Walaszczyk**

Podstawy formalne recenzji

Podstawy prawne sporządzonej recenzji w postępowaniu habilitacyjnym dr Ludmiły Walaszczyk wyznaczają art. 218 – 226 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, 619).

Podstawę formalną recenzji stanowi pismo, z dnia 22 lutego 2021 roku, dr hab. inż. Jarosława Domańskiego, Dziekana Wydziału Zarządzania Politechniki Warszawskiej, informujące o powołaniu przez Radę Doskonałości Naukowej mojej osoby na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Ludmiły Walaszczyk.

Podstawą do przygotowania recenzji były następujące prace i dokumenty przygotowane przez dr Ludmiłę Walaszczyk:

- kopia dokumentu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora,
- autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych w języku polskim,
- wykaz opublikowanych prac i osiągnięć naukowo-badawczych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych i organizacyjnych,
- oświadczenia współautorów publikacji,
- kopie wybranych publikacji,
- dane kontaktowe wnioskodawcy,
- nośnik pendrive z zapisem elektronicznym przedkładanych dokumentów.

Wymogi prawne wobec osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Zgodnie z artykułem 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, 619) stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Warunek 1 – posiada stopnia doktora

Dr Ludmiła Walaszczyk uzyskała stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, nadany uchwałą Rady Wydziału Zarządzania Politechniki Warszawskiej z dnia 24 listopada 2015 roku.

Podstawę stopnia naukowego stanowiła rozprawa doktorska pt. *Model ewaluacji programów badawczych w obszarze innowacji technicznych*, przygotowana pod kierunkiem promotora prof. dr hab. inż. Adama Mazurkiewicza. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli prof. dr hab. Jerzy Bogdanienko, prof. dr hab. inż. Henryk Brandenburg oraz prof. dr hab. Michał Trocki.

Dr Ludmiła Walaszczyk spełnia warunek 1.

Warunek 2 – posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

Jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Ludmiła Walaszczyk wskazała własną monografię pt. *Social innovation-based model for the analysis of enterprise operations*, wydaną nakładem

Publishing House of the Łukasiewicz Research Network – Institute for Sustainable Technologies (Instytut Technologii Eksploatacji), w Radomiu w 2020 roku.

Wydawnictwo to znajduje się w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe sporządzonym przez Ministra Nauki o Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2020 r (pozycja 272).

Oceniając czy wskazana monografia stanowi znaczny wkład w rozwój nauki o zarządzaniu i jakości, jako dyscypliny naukowej, przyjąłem następujące kryteria:

- 1) aktualność podjętej tematyki,
- 2) przedstawione ramy teoretyczne – model teoretyczny/badawczy,
- 3) metodykę badawczą,
- 4) empiria.

Odnosząc się do podjętej przez dr Ludmiłę Walaszczyk tematyki (szeroko rozumianej) - roli innowacji społecznych we współczesnej gospodarce, trudno odmówić jej aktualności. Świadczy o tym nawet pobieżna analiza baz WoS, Scopus, czy ScienceDirect (Elsevier) (w 2020 r. ponad 15 tys. artykułów naukowych zawierających słowa kluczowe: social innovation) wskazująca na ogromne zainteresowanie tymi zagadnieniami. Jest tak również z perspektyw tytułu, o którym prof. S. Sudoł mawiał, że powinien „on obiecywać” czytelnikowi co zastanie „w środku”. Niestety nie można tego powiedzieć czytając wskazaną monografię. W zasadzie trudno odpowiedzieć czego ona dotyczy. Dr Ludmiłą Walaszczyk porusza w niej wiele ważnych i ciekawych zagadnień, choćby innowacyjność, społeczne innowacje, małe i średnie przedsiębiorstwa, zrównoważony rozwój, pracownicy, sukcesja czy firmy rodzinne, czyni to jednak w sposób bardzo pobieżny, pozbawiony pogłębionych studiów literaturowych, krytycznej analizy i oceny, wręcz chaotyczny, burzący należną tego typu rozprawie, logikę wywodu.

Oceniając monografię z perspektywy należnych jej fundamentów, czyli ram teoretycznych, z jednej strony wskazujących na istniejącą w wiedzy lukę badawczą, z drugiej zaś - równie kluczowej – wskazującej na podstawy (źródła, referencje) proponowanego modelu badawczego, uważam, że jest ona bardzo słaba. Tam, gdzie należałoby oczekiwać pogłębionych studiów literatury, wskazujących na takie a nie inne przesłanki uznania danego zjawiska/problemu jako ważnego, wartego poddania ocenie, wprowadzeniu do modelu badawczego, znajdujemy jedynie pobieżne wskazanie na kilka pozycji, bez jakiegokolwiek krytycznej dyskusji (np. s. 39). Notabene z błędami (w akapicie poprzedzającym tabelę 6 mowa jest o czynnikach wpływających na przetrwanie przedsiębiorstw, podczas gdy w jej tytule - o czynnikach wpływających na zrównoważenie przedsiębiorstw). W jaki sposób wybrano te a nie

inne czynniki pozostaje dla mnie niezrozumiałe. Większość praca oparta jest na tego typu podejściu – arbitralnym wyborze tych, a nie innych zjawisk/ czynników/ elementów, bez silnych źródeł, referencji (np. wykres 12, 19, 20, 22, 27, 30, 32, 33; tabela 14, 15, 18, 19). Jedyne wyjątki znajdują w tabelach 10, 11 i 16. Tak powinna wyglądać cała praca. Solidny, wiarygodny, oparty na cenionych bazach bibliometrycznych systematyczny przegląd literatury, zakończony krytyczną dyskusją i dający fundament do proponowanego modelu teoretycznego. Niestety nie znajdują tego w ocenianej monografii.

W tej warstwie słabą stroną rozprawy jest również sposób prowadzenia przez dr Ludmiłę Walaszczyk wywodu. Szereg formułowanych przez nią bardzo jednoznacznych opinii pozbawiany jest jakichkolwiek źródeł uprawniający do tego i często wręcz banalnych. Jako przykład podam chociażby opinię o tym, że prywatne firmy nie otrzymują pomocy od państwa (s. 37), że kluczowym elementem strategii przetrwania jest zarządzanie wielonarodowymi pracownikami, sytuacja rynku pracy, dostęp do źródeł finansowania (s. 37), że każde przedsiębiorstwo, żeby przetrwać musi posiadać cele (s. 38), że w Polsce brak pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami i dlatego zatrudniamy obcokrajowców (s. 43), że ludzie z różnych kultur mają różne podejście do pracy (s. 44), że przedsiębiorstwo by przetrwać na rynku musi rozważyć problemy zarządzania różnymi grupami pracowników (s. 80), że sukcesja jest ważnym problemem przyszłości wszystkich przedsiębiorstw (s. 85), że po przeglądzie struktury przedsiębiorstw autorka doszła do wniosku, że większość z nich należy do sektora MSP (sic!) (s. 103).

Niestety również w warstwie metodycznej rozprawa rozczarowuje. Już cel badań jest niejasny. Dr Ludmiła Walaszczyk wskazuje, że celem badań jest m. in. „zwiększenie świadomości znaczenia innowacji społecznych (...)” (101-102). Po to przeprowadzono badanie? Nie po to, aby, odkryć coś nowego, potwierdzić lub zaprzeczyć sformowanym tezom, wypełnić istniejące luki w wiedzy? Cel ten zostaje następnie „rozłożony” na cele teoretyczne, empiryczne i aplikacyjne. Mając sporo wątpliwości odnośnie ich sformułowania (ale i celowości) muszę stwierdzić, iż pierwszy i trzeci cel teoretyczny nie został osiągnięty, podobnie jak drugi i trzeci empiryczny. Osiągnięty - z perspektywy metodologii. Niestety dotyczy się to również postawionych pytań badawczych (s. 106). Z czego wynika postawione główne pytanie badawcze? Na jakim tle teoretycznym się ono opiera? Jak ma się ono do, jak sądzę, kluczowej problematyki tej monografii – innowacji społecznych? Idąc dalej tym tokiem rozumowania, z czego wynikają cztery pytania badawcze? Do czego

prowadzić ma znalezienie na nie odpowiedzi? Niestety mimo włożonego wysiłku intelektualnego w zrozumienia czytanych treści nie znajduję na to odpowiedzi.

Niestety, podobne rozczarowanie muszę wyrazić w zakresie części empirycznej monografii dr Ludmiły Walaszczyk. Jest to konsekwencji wcześniejszych moich uwag. W przypadku prac naukowych ważna jest logika następujących po sobie części. Nie rozumiem w jaki sposób powstał proponowany model. Nie znajduję uzasadnienia dla jego elementów. Na podstawie jakich studiów literatury, wcześniejszych badań czy zwalidowanych skal dr Ludmiła Walaszczyk zbudowała dwa wykorzystane w pracy kwestionariusze (tabela 34 i załącznik)? Na podstawie czego podjęła decyzję, żeby badać te, a nie inne ich elementy składowe? Niestety jest to dla mnie niezrozumiałe. Nie zgadzam się również z twierdzeniem, iż tak przeprowadzone badania pozwalają na weryfikację tego modelu.

Biorąc pod uwagę powyżej omówione kryteria stwierdzam, iż wskazane przez dr Ludmiłę Walaszczyk osiągnięcie naukowe nie stanowi znacznego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej - nauki o zarządzaniu i jakości. Nie spełnia warunku 2.

Warunek 3 – wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Oceniając aktywność naukową dr Ludmiły Walaszczyk należy wskazać na jej zaangażowanie w realizację różnych projektów badawczych we współpracy z uczelniami zagranicznymi. Jako przykład można podać projekt pt. *Advancement of the Economic and Social Innovation through the Creation of the Environment*, w ramach INTERREG-u.

Dr Ludmiła Walaszczyk spełnia warunek 3.

Konkluzja końcowa

Biorąc pod uwagę wymogi prawne wobec osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego stwierdzam, iż przedstawione przez dr Ludmiłę Walaszczyk osiągnięcie naukowe nie stanowi znacznego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej. W konsekwencji nie pozwala mi to na poparcie jej wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

